

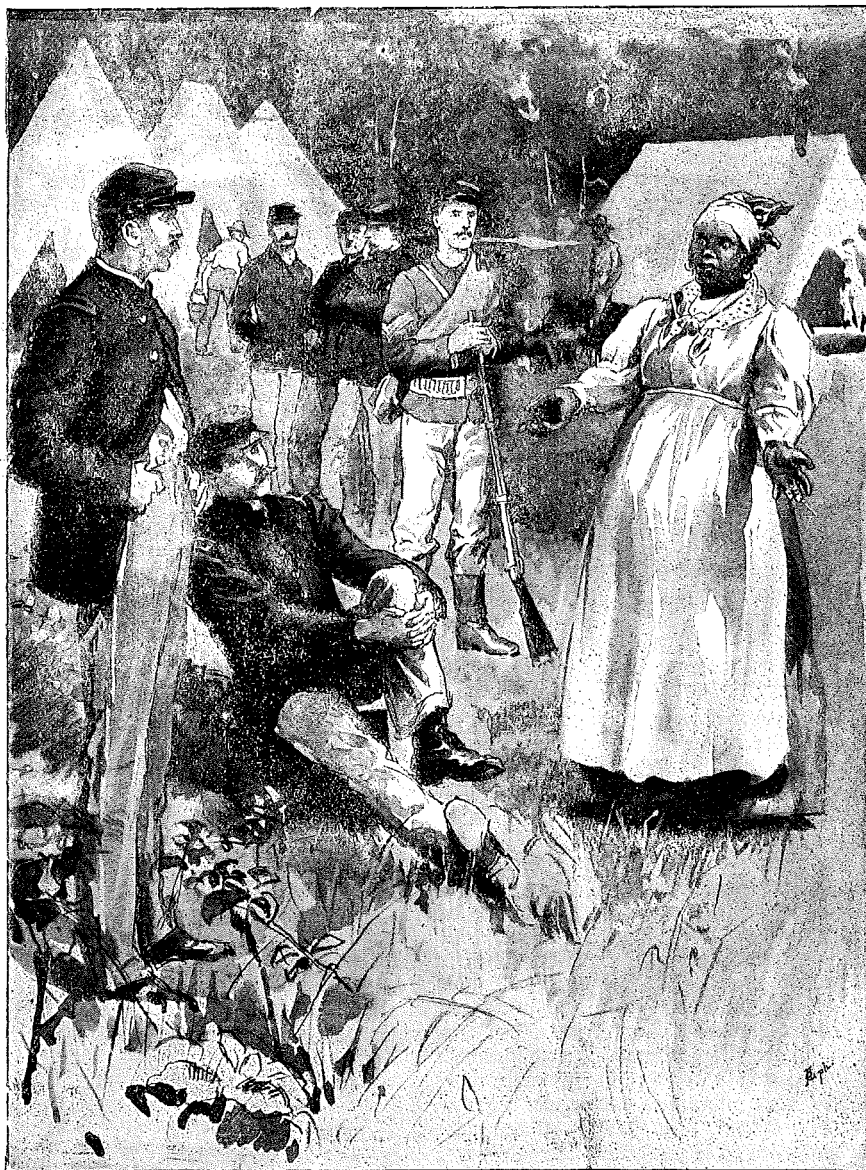
Børme Blad

Entered at the post-office at Decorah, Iowa, as second class matter.

№ r 39.

27de september 1896.

22de aarg.



Den brede negertolte.

Børneblad

udkommer hver søndag og koster 50 cents for året, betalt i forstod. I pakker til en adresse paa over 5 eksptr. levers det for 40 cents, og over 25 eksptr. for 35 cents. Til Norge koster det 60 cents.

Benge og bestillinger, samt alt, hvad der angaar expeditionen, sendes direkte til LUTH. PUB. HOUSE, Decorah, Iowa.

Alt vedkommende redaktionen af bladet sendes til Rev. E. Wulfsberg, Decorah, Iowa.

Undervisningsplan for søndagsskolen.

Tredje aargang.

37. Uøse.

Morgenbøn.

ABC-klassen: Jeg vil raabe til Gud, og Herren skal frelse mig. Aften og morgen og middag vil jeg klage og sukke, saa hører han min røst. (Salme 55, 17. 18).

Katekismus-klassen: Morgenbønnen i Luthers katekismus.

Fortællings-klassen: Samme som ovenfor og Salme 5, 4: Herre, aarle høre du min røst! Aarle lægger jeg min sag frem for dig. — Salme 88, 14: Herre, om morgenen kommer min bøn dig imøde.

T i k.

— Elgesom vi spiser til bestemte tider, saaledes skalde vi ogsaa bede til bestemte tider. Søderne havde bestemte timer til bøn. Se Ap. Gl. 3. 1. Som fuglen straks den vaagner synger til Guds pris, saa skalde vi begynde dagen med bøn. Det gjorde ogsaa David, manden efter Guds hjerte. Se Salme 5, 4 og 119. v 147 f.

— „Morgenstund har guld i mund“ siger ordproget. Dermed menes vel nærmest det røde, klingende guld, den jordiske vinding, som de, der staar aarle op og gaar tidlig til sit arbejde, har forud for de døvne sybsøvere. Men med sine bedre ordspog har folket gjerne tillige villet udtrykke noget mere end en blot timelig, verdslig sandhed. Morgenstund maa ogsaa have et andet guld i sin mund. Hvad der først bør røre sig om morgenen, er troen, som fra gammel tid har været sammenlignet med guldet. Den er sjælens ædleste metal. Det skal klinge om morgenen; det bør du have i hjertet og munden under den troende bøn. Da kan du i den rette betydning sige: „Morgenstund har guld i mund.“ „Vaagn op, harpe og citar; jeg vil vække morgenrøden. Om morgenen fremlægger jeg min bøn for dig, Herre“, siger David. Af den glade tro om morgenen og af morgens bøn faar dagen

sin indvielse. Dermed giver du Herren dagen; du tager Herren med ind i dagen. Det er den rette maade at staa op paa; uden den kan man være vaagen og dog fremdeles sove.

— „Gustav Adolf begyndte alle sine foretagende med bøn; derfor kan han ogsaa ende dem alle med tak;“ saa vidner en af dem, som havde den bedste kjenndskab til denne fromme konge. Den 6te novbr. 1632 stod hans og Wallensteins hære ligeoverfor hvarandre ved Lützen, beredt til en afgjørende kamp. Ved dagry lod Gustav Adolf alle regimenter holde bøn og synge salmen: „Vor Gud han er saa fast en borg.“ — Derefter stod begge hære ubevægelige en frund, da taagen var saa tåk, at de intet kunde se. Da istemte kongen med høi røst en salme han selv nylig havde forfattet: „Forkærbes ei, du lille hob“, og hele forsamlings stemte i med. Da senere taagen lettede, raabte kongen: „Nu fremad i Herrens navn!“ Saa folgede han hænderne og bad: „Jesu, Jesu! hjælp mig i dag at stride til dit hellige navns ære!“ — Saa skalde vi begynde vor dags kamp.

— Presten Flattich havde stadig en skof gutter i huset til opdragelse og undervisning. En af disse havde en dag ubemærket gaet ud igjennem et loftvindu og sat sig paa en fremstaaende bjelke; derpaa faldt han ned paa den stenlagte gade. Nogle sagde Flattich til sin datter, at hun skalde gaa ned og bære barnet op. Hun gjorde saa, og det viste sig, at barnet ikke alene levede, men at det endog var aldeles uskadt. Da fortællingen herom udbredtes, vakte den alligevel uro og forargelse; mange syntes, at denne tilbragelse viste, at børnene ikke blev passede, som de skalde i Flattichs hus, og flere bebrejdede presten for mangel paa omhu for de ham betroede børn; en af nabokonerne, som var vel kjennt i prestegaarden, sagde Flattich lige ud, at hun syntes, det var stor usorgtighed, ja leifindighed af ham, at han ikke sørgede for, at børnene blev bedre passede. Ydmyg og sagtomlig hørte han paa hende. Nogle dage efter hændte det denne kone, at hendes yngste barn faldt ned fra en stol og brak en arm. Flattich besøgte hende, og bevidnede hende sin deltagelse, men sagde tillige: „Kære kone, jeg anbefaler hver morgen mine børn og lærlinge til den himmelske fader, og falder de saa falder de i en engels arme. Har De ogsaa gjort dette idag med Deres barn? Se, dersom De tror, at De bør være alene om at passe Deres barn, saa faar De aldrig slippe det ud af Deres arme.“

Lessons for the Sunday School.

THIRD YEAR.

37. Lesson.

MORNING PRAYER.

ABC Class: Evening and morning, and at noon, will I pray, and cry aloud: and he shall hear my voice. (Ps. 55, 17).

Catechism Class: The Morning Prayer in the Catechism.

Explanation Class: Same as above, and Ps. 5, 3: My voice shalt thou hear in the morning, O Lord; in the morning will I direct my prayers unto thee, and I will look up. Ps. 88, 13: But unto thee have I cried, O Lord; and in the morning shall my prayers prevent thee.

SUGGESTIONS.

— Scriver writes: "I come now to the 6th rule for a godly and holy life. It reads: The morning hour must be well employed; and thereby, as it were, a good foundation be laid for a godly walk throughout the whole day. An old church-father has well said: 'If Satan has not been able to harm us during the night, because the Keeper of Israel and his angels watched over us, he watches as a thief at the door in order that he may sneak in as soon as it is opened.' By this he means, that, as soon as we become awake, Satan tries to poison our hearts with evil thoughts. We often give him opportunities to do this, when we after awakening, remain idle in bed, tossing ourselves to and fro, and giving ourselves up to frivolous or even sinful thoughts. Therefore a Christian should accustom himself to turning his thoughts to God and Jesus Christ, the Crucified, as soon as he awakens from slumber. . . . I once heard a pious soul say: 'I fall asleep in the evening while contemplating the goodness of my God, praising his holy name, and remembering my sweet Lord Jesus; and, therefore, he comes so often before me in my slumbers, and even in dreams my soul longs for him and repeats his blessed name. Therefore it is, that also in the morning as soon as I wake up, he is before mine eyes and in my mind, according to the words of David: When I am awake, I am still with thee (Ps. 139, 18).' Do not despise this suggestion, my beloved, for experience teaches us that it is very beneficial and timely. The devil becomes frightened and flees before such words and thoughts, and dares not come to a soul, which is on such a good footing with its Savior."

— It is a common superstition to judge a day lucky or unlucky according to the person, whom

one meets first in the morning. Look to it that you meet your Jesus first of all. Nothing will then harm you.

— A soldier, who otherwise was of a very quiet and peaceable disposition, and loved the Word of God and tried to live according to it, fell into bad company and was overcome by strong drink. The next morning his companions came early, and led him out in order to continue where they had left off the preceding night. On this occasion he became involved in a quarrel with one of them, and at the instigation of Satan he suddenly buried his sword in his opponent's breast. After being condemned to death, he sent for his confessor and asked him to aid him in a godly preparation for death. The pastor asked him, among other things, if he had said his prayers on the day that the calamity befell him. The poor man had to confess that he had neglected to pray on that day as well as on the preceding day. Through such occurrences God teaches men, or rather explains and confirms, what he has already taught in his holy Word, that neglect of prayer may result in temporal and eternal death.

— A number of years ago three little fellows were playing together one forenoon. Suddenly one of them looked grave, and left off playing. "I have forgotten something," he said; "I forgot to say my prayers this morning; you must wait for me." He went quickly away, knelt down, and reverently repeated his morning prayers. Then he returned to the other two, and was soon again at play. They made no remark, but they never forgot the incident, and when, years afterwards, their companion, then known as the gallant Captain Hammond, fell headlong as he was leading on his men to the attack on the Redan, at the siege of Sebastopol, they related the story, and told how deeply the simplicity of the boy's action had impressed them.

— Sir Jacob Astley was present at Edgehill (1642), and his name has been handed down to posterity as having uttered this prayer before the fight commenced: "O Lord! Thou knowest how busy I must be this day. If I forget Thee, do not Thou forget me!" And then advancing with his men to the charge, he cried out in cheerful tones: "Come on, boys!" which they did, and with an enthusiasm that their opponents sadly felt. It always gives strength and courage to fight the battles of life, if we have asked God in the morning to think of us.



En liden stridig frabat.



Bore taniner.

En Afrikas søn.

(Fortættelse.)



Ogsaa Kullo og Golima var med i dette sørgelige tog. Stalkars Golima! Den slynge, som den foregaaende aften saa pludselig var bleven kastet over hende, havde været nær ved at kvæle hende; hun forstod straks, at det ikke kunde nytte at forsøge paa at gjøre modstand eller slippe løs; derfor fandt hun sig i stille fortvilelse i sin skjæbne; hun var fra første stund af ikke i tvil om, hvilken lod der ventede hende. Det var med usigelig smerte, at hun betragtede sin mand og sit barn. Barnet var usladt; da faderen blev bundet, havde den lille, greben af rædsel, styrtet hen til moderen; men zulakerne greb ham og løstede ham op efter haaret, som om de vilde se godt efter, om han var en brugbar vare; derpaa blev han atter paa en alt andet end lempselig maade kastet ned igjen og krøb jamrende hen til sin mor, hos hvem han skjælvende søgte et skjul.

Da Kullo kom til sig selv igjen efter slaget, begyndte han at gjøre rasende forsøg paa at sønderrive sine baand; zulakerne slog til ham for at faa ham rolig; men hvert slag gjorde ham blot mere rasende; blodet flød baade fra hans hænder og fødder, men han syntes ikke at lægge merke til det. Golima bad ham kjerlig om at være rolig og finde sig i det uundgaaelige; men det varede længe, før hans raseri gik over, og da var han aldeles udmattet; han sank hen i den søve fortvilelse, som er eiendommelig for negrene, og som gjorde ham følelsesløs for alt, hvad der foregik omkring ham.

Kaptein Kordela ventede med utaalmodighed paa slavernes komme. Skibet var forlængst bleven tilstrækkelig forsynet med vand og kjød og laa seilfærdig. Og saa havde nogle af hans folk, der var udsendte for at spejde, opdaget nogle engelske krydsere ikke langt borte; de havde seilet i nordlig retning. Dette havde været en alt andet end behagelig nyhed, men han var dog senere bleven en del beroliget, da en baad, som han sendte ud for nærmere at undersøge sagen, vendte tilbage uden at have seet noget. Men alligevel syntes han, at det varede for længe, førend neger-slaverne kom; han blev

mere og mere utaalmodig og begyndte at ængstes for, at han denne gang skulde blive stuffet i sine forhaabninger. Gang paa gang stirrede han ind i den tætte skov, hvorfra han ventede negrene. Endelig kom han med et fornyet udraab. Der var de!

Alle baade blev hurtigt satte paa vandet, og en masse haand- og fodlænker bragte ned i dem. Kapteinens eder tordnede fra den ene kant af skibet til den anden; han syntes, at alt gik for langsomt. Han formelig skjælv af begjærighed efter at faa se slaverne og vælge ud dem, som han vilde kjøbe.

□ Endelig var alle baadene færdig; han steg selv ombord i en af dem, og saa roede de iland.

Der var mange zulaker tilstede. Mange af fangerne var sunket om af udmattelse og stirrede følelsesløse ud i luften, al lykke her paa jorden var forbi for dem; de saa intet andet foran sig end den dybeste jammer og elendighed. Deres hænder og tilbels ogsaa deres fødder var ophobnede og deres rygge saare og blødende efter piffeslagene. Da de hvide nærmede sig, blev de ved piffeslag atter tvungne til at rejse sig.

Kapteinen kastede med sagtyndigt øie et overblik over de sorte „varer“, som de ubarmhjertige slavehandlere kaldte dem. Skjønt de var saa krætte og stygt behandlede, saa han straks med glæde, hvilke vandre kraftige stikkeser det var. Alligevel rynkede han panden og sagde i en mørk tone til zulakernes høvding: „Det er da skrækkelig saa elendige de er; J har jaget dem altfor hurtig afsted! Saadanne varer er ikke værdt halvparten saa meget, som jeg har budt eder.“

Zulakerne syntes ikke at være meget tilfredse ved at høre dette.

De vil snart komme til kræfter igjen“, svarte høvdingen, „og den hvide mand vil ikke handle troløst mod os.“

„Tror J virkelig, at jeg vil betale lige-saa meget for halve lig som for sunde varer?“ sagde Kordela med et lynende blik, som forkrækkede zulakerne.

Han var en slu person. Han saa, at der var over hundrede fanger. Jo billigere han kunde faa hver enkelt, desto flere kunde han kjøbe. Hvad bryder han sig da om, at kænste en del døde underveis? Han havde jo saa mange iskedet!

Med en grætten mine gik han og betragtede de ulykkelige fanger og valgte ud dem, som han vilde have. En flok børn klynge-

sig forstrækket sammen, da han nærmede sig. Stakkars børn!

Han bød tilsidst en lavere pris, end han fra først af havde budt zulakernes udsendinge. For ikke at miste alt maatte zulakerne gaa ind paa hans tilbud, og ved denne nedjættelse af prisen blev han istand til at kjøbe hundrede slaver. Matroserne skar palmebasta-baadene over og lagde jernlænkerne paa dem; de ulykkelige tillod i sløv ligegyldighed, at man handlede med dem, som man vilde. Snart efter førtes en del af dem ud i baadene og roedes ombord i skibet, hvor de blev bragte ned i det trange rum med den vælende luft. Baadene vendte derpaa tilbage for at hente flere; men da en af baadene skulde sætte fra land, lykkedes det tre af slaverne at hoppe overbord; i næste øjeblik farvedes vandet rundt om rødt; ingen behøvede at tvile om de ulykkeliges skjæbne; de var blevne et bytte for de graadige krotodiller. Kapteinen forlangte, at zulakerne skulde erstatte hans tab, da slaverne endnu ikke var bragte ombord, og negrene fandt sig virkelig i dette urimelige forlangende. Rordela valgte tre andre, og dermed var sagen ordnet; det hele syntes ikke at have gjort det mindste indtryk paa ham; han betragtede jo de stakkars negere blot som varer, ikke som mennesker. Da han kom ombord, lod han slaverne tælle endnu engang; han havde kun ordentlig plads for seksti, og nu var ikke mindre end hundrede sammenpakkede i skibsrummet. Derpaa lod han bringe iland de varer, som han skulde betale med, og dermed var handelen færdig.

4. Matrosen Antonio.

Blandt kaptein Rordelas matroser var der som før nævnt en, der for første gang var med paa slavefløjen. Han hed Antonio. Hans forældre var tidlig døde, han havde fra gutteaaarene selv maattet tjene sit brød og havde derfor taget hyre ombord paa skibe, som for paa kystfart fra den ene brasilianske østads til den anden. Det var slet ikke altid det bedste selskab, han paa denne maade kom iblandt; det var ofte raa, ugudelige mennesker, i hvis bryst alle ædlere følelser var udsluktede. Men midt under dette farlige liv var Antonio bleven mindre forærvet, end man skulde have ventet. Han havde en tid haft noksaa god fortjeneste; men saa blev han liggende længe syg paa et hospital; det

varede længe før han atter kom til kræfter, og han led tilsidst næsten nød. I denne stilling var det, at kaptein Rordela traf ham og tilbød ham en god post ombord hos sig. Da han fortalte, at han var slavehandler, svarte Antonio først nei, men den høje løn, som Rordela bød ham, besejrede tilslut hans betænkeligheder.

Paa overreisen havde Antonio vist sig som en udmerket matros; kapteinen var særdeles fornøjet over at have faaet en saa dygtig sømand blandt sit mandskab, og ved sin venlige, tjenstvillige, fredelige opførsel havde den unge gut gjort, at ogsaa alle de andre ombord syntes godt om ham. Antonio havde hidtil i sit Liv været vidne til megen synd og ugudelighed, megen raahed og grusomhed; men noget, som kunde lignedes med denne menneskehandel paa Afrikas kyst, havde han ikke seet; det fyldte ham med rædsel, og han ønskede i sit inderste hjerte, at han aldrig var traadt i dette menneskes tjeneste. Han passede sig vel for at sige det; men hans affky og ubilse mod den grusomme kaptein blev stærkere og stærkere ved alt, hvad han saa, og samtidig sølte han en hjertelig lyst efter at kunne lindre de ulykkeliges lidelser.

Da han stod inde ved kysten og ventede med en af baadene, lagde han især merke til en familie, som fyldte ham med den dybeste medlidenshed. Det var Kullo, Goli ma og deres barn. Gutten, som ikke var bndet, trykkede sig grædende ind til den stakkars træstelsløse mor, mens Kullo med et blik, som røbede en usigelig jammer, stirrede sløvt ned mod jorden. Antonio blev dybt grebet af hustruens saa usigelig dybe, stille smerte og mandens vilde fortvivelse. Baade far og mor og søn var blandt dem, som kapteinen havde valgt ud.

Antonio traadte hen til dem. Han saa venlig paa dem og rakte dem i al tilbedelse en flaske, forat de skulde drikke. Begge lod til at blive forundrede; ingen af dem fulgte opfordringen; tonen stod der med taarer i øinene, og manden saa frem for sig med mørke blikke. Antonio pegte paa sit hjerte for der ved om mulig at faa dem til at forstaa sin gode mening, og nu drak de begge; den venlige matros rakte derpaa gutten to dadler, som denne greb med et glædesudbrud og spiste. Han saa tilsidst efter, at ikke haandlænkerne sad for haardt, og tog gutten paa sine knæ og klappede ham. (Forts.)

Den vrede negerkokke.

(Med billede.)

Het var i den nordamerikanske borgerkrig, og det vil ikke forundre nogen, at man finder en negerkvinde som kofke i nordstaternes hær. De nordlige stater kjæmpede jo blandt andet ogtaa for negrenes frihed; de vilde ikke taale, at deres medmennesker skulde henselebe sit liv som slaver, selv om de havde en anden hudfarve. Ligesom derfor saa mangen neger kjæmpede tappert i nordstaternes hær, saaledes havde Susfi faaet plads som kofkepige ved høren. Og dertil var hun overmaade vel stiftet. Hun satte nemlig sin stolthed i at være renslig, og lave mad kunde hun saa godt som saa andre; det havde hun begge dele lært fra ungdommen af paa den plantage i syden, hvor hun i flere aar havde indtaget en betroet plads i herstabet's kjøkken. Vel var hendes hud saa sort som nogen negers; men ingen kunde vaske sig mere omhyggelig end hende, og hendes hvide skjorten forklæde skinnede lang vei, hvor man saa hende.

Det var derfor en strækkelig fornærmelse, som blev hende tildelt en dag i den store soldaterleir. Det var nogle unge soldater, som syntes det blev kjæbeligt, og gjerne vilde have lidt moro, og saa var det, den stakkels Susfi, som de vilde drive gjæk med. De kjendte altfor godt hendes ømme punkt, hvor de lettest havde anledning til at faare hende og bringe hende i raseri.

Hun havde som sedvanlig dækket op det lange bord i spiseteltet for officererne og sat de renvaskede tallerkener paa deres plads. Saa var hun et øieblik gaaget ud, og da hun kom ind igjen og skulde til at fortsætte sit arbejde, opdagede hun til sin forstrækkelse merkerne efter et par sorte, sodede fingre paa en af tallerkenerne og da hun skulde se nærmere efter, var det samme tilfældet med alle tallerkenerne bortover bordet.

Hendes varme negerblod togte af raseri, og harmfuld vendte hun sig mod et par soldater, der den dag efter tur var kommanderede til at hjælpe til med madlavningen. Og det var ikke skjønne udtrykt, hun i sin vrede brugte mod dem. En del andre soldater hørte udenfor teltet hendes vrede ord

og skyndte sig hen til teldøren for at se, hvad der var paa færde.

"Det er stammeligt! Det er J, som har gjort det. Ingen skal kunne bestynde mig for at være sort paa fingrene."

"Er du ikke sort paa fingrene? Du er kanske hvid paa fingrene kanske? Na, lad os faa se!" bemærkede en af de unge menester under kameraternes jubel og latter.

Hadde Susfi været sint før, saa blev hun det vist ikke mindre nu. Hadde hun høvt en slev i haanden, kunde det godt hændt, at hun havde kastet den lige i ansigtet paa den uforstammede fornærmer; nu blev hun istedet staaende og segte med armene og bruge mund.

Men jo mere hun svingede med armene og skjældte, desto morsommere syntes de andre hun var, og desto mere lo de.

Tilslidst styrtede hun ud for at opsjøge nogen af officererne og klage for dem. Hun vilde ikke være en dag længere i leiren, hvis hun skulde være udsat for saadan behandling! Men den brave Susfi kom alligevel til at blive baade én og to og mange dage der. Vel blev hun hurtig rasende; men hendes vrede pleiede ikke at vare saa længe. Ogsaa denne gang lyttedes det nogenlunde snart at berolige hende, og en stund senere saa man hende taalmodig gaa rundt spisebordet og med en vaad klud vaske de sorte fingermerker af den ene tallerken efter den anden.

Arabiske eiendommeligheder.

Arabereren tager sine sto af, men ikke sin hovedbedækning, naar han træder ind i et hus. Han bestiger sin heft fra høire side. Skrifer han et brev, sætter han allehaande høflige talemaader paa adressen. Han læser og skriver fra høire til venstre. Koldt vand drikker han med en svamp, elsker sine slegtninge og kjender kun lidet til nysgjerrighed.

Opl. paa gaadespørgsmaal i nr. 37.

1. Drelapper.
2. Metalaarer i berget.